

TÍÐARGREIN

Framhald av síðu 15

inum, og kanska eini tilvildarligari “lítlu samgongu”, einum ræðslukabinetti, sum ikki stendur í mun til nakra skipan og nøkur politisk ýti yvirhøvur. Makrelmálið er besta dømi um, hvussu fast kvørkratakið er, sum útinnaði valdið hevur tikið um ovasta geislan á landsins parlamenti. Fólkaræði í Føroyum er steindeytt. Tað einasta, sum farvegur sæst eftir, er valdið hjá Jørgen Niclasen, og tað man nú bara vera ein tíðarspurningur haðartil hann skiftir Kaj Leo út við rossið hjá sær sjálvum, ella ryssuna hjá onkrum øðrum radikalum sjálvstýrara, á sama hátt sum rómverski keisarin Caligula á sinni. Royndin hjá Finnboga, við einum hægri lønarlagi, er fyribils miseydnað. Tingið er mannað við einum dalsaka av funktionerum, sum eru farnir úr býnum ella til Havnar eftir eini rimiligari løn og eini tryggingarskipan til ellisárini hjá sær og næstunum.

Og nú spyrja tey flestu helst, hvat hasin skræðugákurin á Glyvrum billar sær inn, og hevur hann sjálvur onki boð um bata? Jú, skal tað í fyrsta lagi eydnast at fáa javnvágina í rættlag aftur ímillum vøldini, og í øðrum lagi at taka landið og skipa tjóðina innanvert eina Republikk, tá ið tann tíðin kemur, so eru nakrir møguleikar t.d.:

- at skipa landið í 7 valdømir aftur, fyri at flyta valdið í flokkunum, sum nú er miðsavnað í Tórshavn og á alt færri hondum, út í valdømini, bygdur og býir, aftur, samstundis sum flokkarnir yvirhøvur verða styrktir við størri játtanum úr landsins kassa. Tað ræður um at byggja Løgtingið upp aftur til eina bráðpannu, har ideologi´irnar breyta saman og frægastu praktisku úrslitini fáast burturúr til fólksins frama, teirra, ið eru ognarar av øllum.
- alternativíð er at manna Føroya løgting við hugsjónarfólki og idealistum, sum onga løn og onga pensjón fáa. Samsýningin skuldi fyri hvønn fundar-tíma verið ásett eftir ratunum í sáttmálanum ímillum arbeiðarafeløgini og felagið hjá arbeiðsgevarunum. Koyripeningurin skuldi verið tann sami sum hjá øðrum borgarum, men tingmenn skuldu aftur fyri fingið rættin at arbeiðt fulla tíð í øðrum starvi. Tað er heldur ikki tørvur á, at tingið er saman í tíð og ótíð, hetta lagið við at lóggeva fyri, hvussu hvør hundalortur verður tikin upp av gongubreytunum er púra meiningsleyst hóvasták. Ein fransk-týskur arður, sum kann leggjast meira yvir á tann anglikanska bógvín. Hetta er í grundini ein temperamentspurningur um meira ella minni detailstýring av samfelagnum, og so frægt av áliti má staturin hava á fólkinum, sum eigur statin, at okkurt verður latið tí upp í hendi at ráða yvir í egnum viðurskiftum.
- Mest umráðandi er hartil at finna eina skipan, sum forðar fyri, at aspirerandi tingmenn kunnu keypa sær ein sess fyri pening, úr egnum lumma ella annara, á Føroya løgtingi. Tað var serliga sjónligt til seinasta val, at kapitaláhugamálini nú krúpa sær til vald umvegis eina sponsoring av ávísu áhugaverdum valevnum, ið kunnu væntast at sita nakað nær kjarnu valdsins, eftir at atkvøðurnar og politiska valdsbýtið er avgreitt. Hevði man demaskerað sambandið ímillum persónligar politiskar ambítiónir og peningaveitingar úr ymsum duldum kassum, so hevði mangur stúrsað við. Sjálvt tær snotuligastu skonurnar ganga við grímu, tjúkkari mascaru og flákrandi hári fyri at fjala ólíkindini. Skal umboðanin vera breið í breiðastu merking, skal útgangsstøðið verða hitt sama hjá øllum kandidatunum, - eisini í figgjarmegi, ta tíðina, tá gartanin er hin mesta undan einum løgtingsvali. Flakakonan á Lynfrost og stjórin í Norðoya Sparikassa mega fylgjast figgjarliga í prosessini hava tey hug á einum tingsessi, annars hevur demokratið fingið eitt drepanið banahøgg sum ikki bótist í bræði.

Um hetta hjálpir, veit eg ikki, men í Føroyum hevur alt bara gingið eftir reyv á hesum mótinum síðani Charles-Louis de Secondat Montesquieu var uppi á døgum og lanseraði idé´ina um ájovnu tribýtingina av tí lóggevandi, útinnaði og dømandi valdinum.

KJAK

Konflikt áðrenn hvalaveiðu-fund má ruddast av vegnum

EDMUND JOENSEN

fólkatingsmaður

Hópin av mótstriðandi áhugamálum koma undan kavi nú upp undir 64. fundin í Altjóða Hvalaveiðunevndini (IWC - International Whaling Commission) í Panama City 2. - 6. juli 2012. Hópin av mótstriðandi áhugamálum koma undan kavi nú upp undir 64. fundin í Altjóða Hvalaveiðunevndini (IWC - International Whaling Commission) í Panama City 2. - 6. juli 2012. Fokus hjá Landsstýrinum er sett í leiðbeining til donsku stjórnina: IWC skal haldast

frá at reglura smáhvalaveiðu, og rætturin til burðardyggja hvalaveiðu sambært havrættinum skal virðast. Danska stjórnin, ið umboðar Føroyar og Grønland í IWC, er tó undir trýsti frá fleiri síðum. Føroyar og Grønland hava síni áhugamál. ES hevur í felags hvalaveiðupolitikki sín um sum heild friðing av hvali. Fleiri umhvørvisfelagsskapir - eitt nú Greenpeace og WWF - trýsta á fyri at ávirka hvalaveiðupolitikkinn og vilja hava talurætt í IWC. Eisini arbeiða politiskar kreftir í

Danmark fyri hvalaveiðubanni. Semja má fáast um hvalaveiðupolitikkinn í Ríkinum, og stjórnin eigur at fylgja leiðbeiningini úr Føroyum og Grønlandi. Tað er gleðiligt, at stjórnin heldur seg burtur frá felags hvalaveiðupolitikkinum hjá ES, ið stríðir ímóti føroyskum og grønlenskum áhugamálum. Tann 12. juni verður samráð við Villy Søvndal, uttanríkisráðharra, í umhvørvisnevnd Fólkatingsins. Tá skal samráðingarin hjá donsku stjórnini til ársfundin í IWC umrøðast, og samráðingarmandat skal latast stjórnini. Óvist er, hvussu reyða stjórnin hjá Helle Thorning-Schmidt ætlar at reka hvalaveiðupolitikk. Hinvegin er greitt, at í stjórnarflokkinum Socialistisk Folkeparti eru sterkar kreftir, ið virka fyri at friða hval. Føroysk og grønlensk fólkatingsumboð mugu arbeiða fyri, at stjórnin fylgir føroysku og grøn-

lensku leiðbeiningini. Áður hava vit sæð, at ein uttanríkisráðharri gekk ognar leiðir uttan um Føroyar og Grønland. Tað má ikki endurtaka seg. Sambandsflokkurin á Christiansborg vil, at Danmark heldur seg til hesar meginreglur: Rætturin til burðardyggja hvalaveiðu sambært havrættinum skal virðast IWC eigur ikki at hava sum høvuðsmál at friða hval, men heldur gerast eitt forum, ið tryggjar burðardyggja hvalaveiðu IWC skal ikki umsita smáhvalaveiðu Grønland skal hava eina kvotu, ið tryggjar landinum rætt til hvalaveiðu Umhvørvisfelagsskapir skulu ikki hava talurætt á IWC-fundum Ljós má varpast á at steðga dálking av heimshøvunum, ið er størsta hóttan móti hvali.

Fiskimálaráðharrin á glíðubreyt

FRANK DAVIDSEN

Ikki óvæntað, so hendi tað sum øll hava havt varhugan av seinastu mánaðarnar, eitt veruligt makrelkriggj. Meðan fiskimálaráðharrin hevur gjarað út av fólksins ogn, og bókstavuliga hevur mett tey sum gjara varð út til sum sínar persónligu klientar, so er nú vent í holini. Tí nú hava teir sum ráðharrin hevur játtað makrel í stórum nøgdum mist tolið, soleiðis at um tann politiska skipanin ikki makkar rætt og letur teimum tvífalt tað sum politiska skipanin hevði ætla, so verður einki av teirra mótøkuskupum á feltinum í summar.

Í Dimmalætting í gjár stendur, citat. Um hóttanin stendur við, so tekur hon fullkomuliga grundarlagið undan semjuni, sum var gjørd í Løgtinginum í farnu viku, har Jacob Vestergaard og Fólkaflokkurin veittu vissu fyri at móttøkuskupini komu, og harvið eisini pengar í landskassan - andstøðan og partar av samgonguni ivaðust, og ynsktu eina uppboðsølu, sum kundi kompesera fyri missin. Uppboðsølan varð slept vegna politiska lyftið. citat enda. Tað vil siga tað sama sum, at fiskimálaráðharrin hevur gjørt ein so ógvusligan polit-

iskan brølara, at hann átti at lagt frá sær í stundini.. Og um hann ikki ger tað, so eigur Løgtingi at reisa misálit á hann. Tí hann hevur sambært Dimmalætting fingið greið boð frá umboðunum hjá móttøkuskupinum, Take it or live it, og við hesum signali so verður ein beinleiðis hóttan og alment trýst sett á tí politisku skipanina, nakað sum er óhoyrt, og sum eigur at fáa avleiðingar. Stutt sagt so hevur vinnan trumfin á hondin, soleiðis at um politiska skipanin ikki makkar rætt, so verður einki móttøkuskup á makrelfeltinum í summar, vegna politiskan kleyvarskap. Um sama nøgd av makreli verður í føroyskum øki sum í fjør summar, so verður avleiðingin helst, at trupult ella kanska verður tað ógjørligt at fáa alt til hólvdar sum matfisk. Og fer ein partur av makrelinum til skittfisk, so er tað bensin á bálið hjá Noreg og ES, eins og

fyríbrygdi burðardyggið veiða kemur at standa sína roynd. Hinvegin um tann politiska skipanin verður noydd at boyggja seg fyri trýsti frá umboðunum hjá móttøkuskupinum, so hevur politiska skipanin eins og samgongan spælt fallit. Tað má sigast at vera lagnunar speisemi, at sami ráðharri seinasta summar ferð aftaná ferð hartaði tá sitandi makrelsamgongu, og ákærði hana fyri í millum annað, at samfelagið misti fleiri hundrað milliónir orsaka av at móttøkuskupini fóru avstað við hesum milliónum. Tað var púra óneyðugt, segði hann tí mótøkukorkan á landið í fjør var so stór, at virkini sum onganting kundu tikið í móti teimum 150.000 tonsunum. Í ár verður lagt upp til, at sjei - 7 móttøkuskup skulu verða á feltinum, eins og eitt nýtt nýmótans virki á landið, so sigast má, at hasin maðurin hevur fingurin á pulsinum.